876 **Stradanus (J.)** VENATIONES FERARUM, Avium, Piscuim, Pugnae Bestiariorum et Mutuae Bestiarum, *a collection of 258 plates by P. Galle, Memskerck, Verhecht, &c., including the rare American plates, Americae Retectio: Christopher Columbus, Americus Vespucci, Ferdinand Magellan, the 6 plates on the Silk Industry and many others on trapping animals and religious subjects*, bound in 1 vol., oblong folio, *old calf, a few margins repaired*, c. 1570 EDWARDS 53 **£35**

The Dibner Library
of the History of
Science and Technology

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

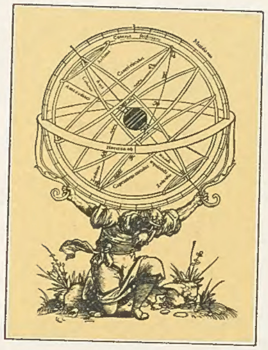

sl/-v

missing
No. 4

258 plates
£35

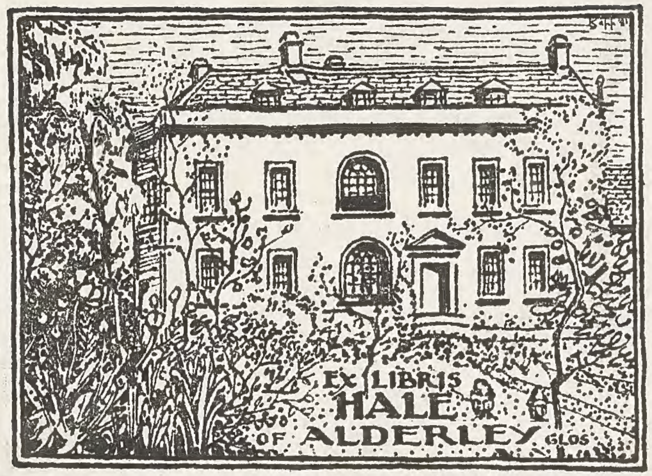
EX LIBRIS
HALE
OF ALDERLEY GLOS

Generoso, Prudenti, ac Consultissimo Viro, D. HENRICO AB OSTHOORN ET SONNEVELT, I. V. Licentiato, cognato suo, PHILIPPVS GALLÆVS amoris ergo libens merito D.D.

Q NE
441
P95
1500
SCD/RB

1. *Hunc ſeruant morem Naturæ inſtinctu Elephantes:*
In foueam incautus cecidit ſi forte gregalis,
Auxilium accelerant alij conferre, et in antrum
Moles, ac ramos, terræq; immittere glebas.

DSI

2

Excelsa in Barrum Draco sese ex arbore iactat:
Præstringensq; pedes nexu, ima in nare recondit
Mox caput. hinc Elephas labat, extinguitq; Draconem
Dum cadit. à Nanis in frusta secatur vterq;.

3 Trogloditæ inſidijs Elephantem fallere docti,
Arripiunt caudam, tum læſo poplite mancum
Mactant: in varias ſcindunt partes: ſua quiſque
Quam nactus prædam properè in ſpelęa reportat.

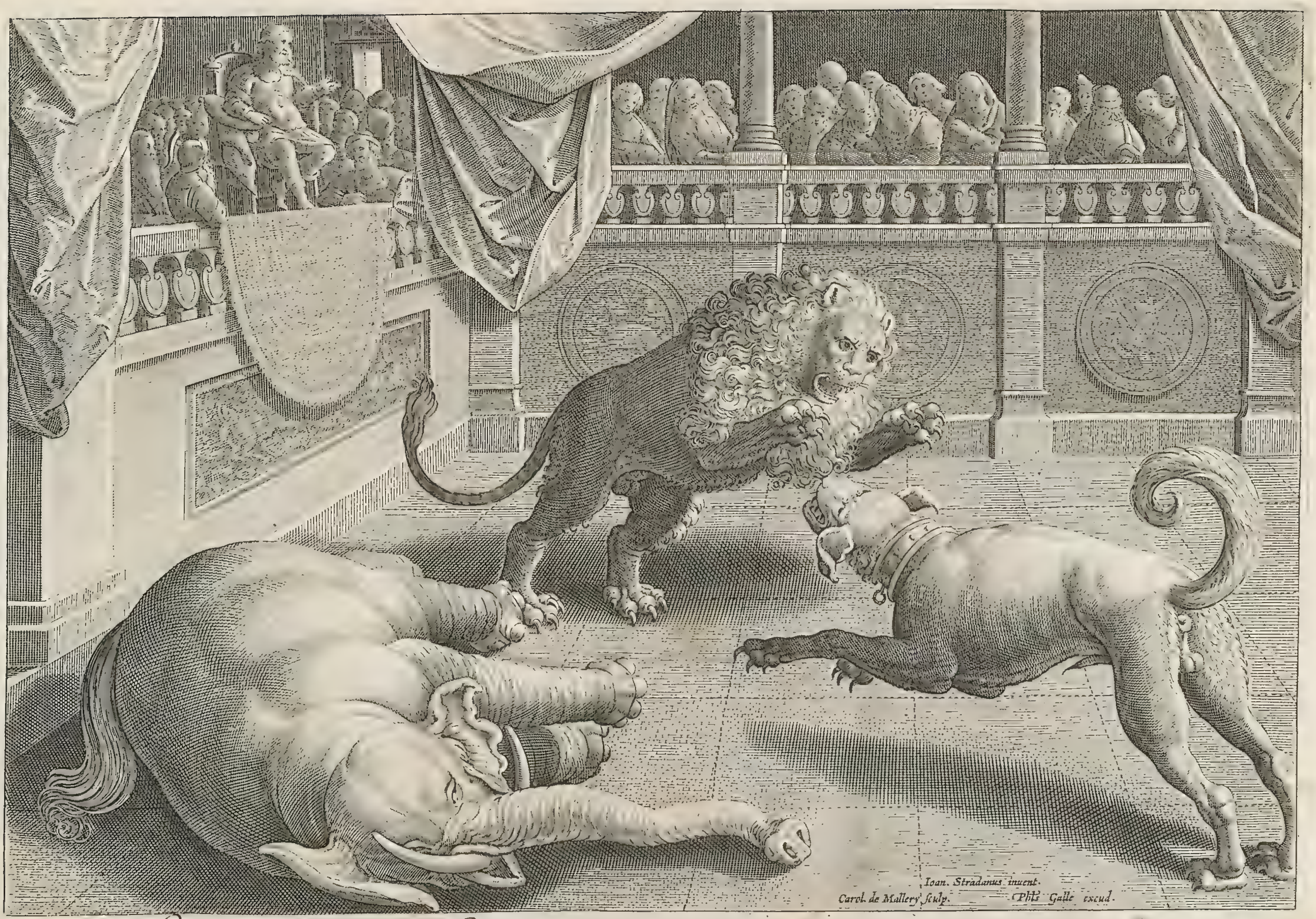

Magnus Alexander populo ſpectacula præbet.
Concertant Canis et Barrus: Barrum Canis acer
Latratu exterret, ſtratum necat ore cruento.
Quin etiam rabidum ſuperatq; necatq; Leonem.

4

5 *Annibal in bello captos confligere cogit*
Inter ſe: tantum ſupereſt ex omnibus vnus:
Hic Bardo obijcitur: ſuperatur bellua: victor
Dimitti pactus, dum poſcit abire, necatur.

6 Astu qui ſatagunt validum illaqueare Leonem,
Tædam alacres læua; dextra, quo auertere poßint
A facie flammam, geſtant ſcutum: Leo flammæ
Aſpectum fugitans prætenta in retia currit.

7 Arte Leo astutis mira superatur ab Afris.
Muniti occurrunt gladijs, & sæua Leonis

Iniecto capiti præstringunt lumina panno.
Obductum velo, lethali vulnere cædunt.

8 *Excrementa hominum Panthera auido appetit ore:*
Altius in vase hæc quàm vt saltu attingere possit,

Pastores pendent: languens saltu illa frequenti,
Concidit: insigni spoliatur mortua pelle.

9. *Ex antro catulos venator Tigridis aufert,*
Atq; in decipulas & retia tensa, tenellos
Quæ referant catulos, specula inijcit: illa doli expers
Veros esse putat, rete intrat, captaq; rancat.

10. Sardi equites hastis Tauros sectantur agrestes.
Cornibus, inijciunt laqueos, & crura voluto
Torquent fune: at humi constricta hoc bestia nexu
Procumbit: mactant corpus releuare volentem.

11. Corsica quas gignit præstanti corpore Vulpes,
Intrepidè Vitulos Caprasq; inuadere, guttur
Et iugulum pecoris mordere ac rodere gaudent,
Exhausto donec discedat sanguine vita.

12. *Sardi equites Ceruos & Ceruas, Capreoloſq;*
Velox ſed timidum genus ac imbelle ferarum;
Non haſta fuerunt vel acuto figere telo,
Aſt torto collum aut cornu circumdare fune.

13 *Explosis Apros vno simul impete stlopis;*
Corpora dum turpi in coeno setosa volutant;
Opprimere, & duris occidere glandibus, ars est:
Hastis venari cum sit res plena pericli.

14. *Ense Vrsum inuadit rabidum cataphractus: at Vrsus*
Unguibus arripiens hominem conatur hamatis
Sternere, & erectus nequicquam lubrica prensat
Arma: cadit tandem transfixus viscera ferro.

15 *Attilius consul Romanus, Regulus, arcu,*
Telo, hasta, iaculo, multa cum clade suorum,
Afrum Serpentem, lingua vibrante minantem,
Gyro terribilem, victor tandem superauit.

16

Ingentem vegeto Serpentem corpore gignit
India, qui ſolitus latitare in aquis, fame preſſus
Prodit, & vmbroſa dependens arbore, ſaltu
Apprendit pecus: aſt clauis flammaq; necatur.

17 Escâ Niliacus capitur Crocodilus & hamo,
Qui latet occiso in porcello: bellua viui
Illectus porci grunitu, ad littora tendit,
Escam hamumq; vorat: limo obruiturq; et arena.

18 Vipera in Italiæ gaudet latitare palude.
Latratu canis audito, è dumis cita prodit.

Corripitur furcâ, in perdensum forcipe saccum
Inijcitur: parat hinc medicamen pharmacopoeus.

19 *Ostiæ in extremum littus prolabitur Orca.*
Retibus atq; plagis concludit Claudius oras.

Orcam è nauigijs oppugnat milite crebro.
Romani hæc ſpectant læti ſpectacula ciues.

20 *Anserum agreste genus stagnante in aqua capit Indus.*
Ipse cucurbitâ habet tectum caput, illecebrisq;
Allicit: esuriens anser visæ inuolat escæ.
Indus pascentem facili capit arte volucrem.

21

Cornicem in campo ligat Auceps: vociferanti
Aduolitant aliæ, quas fixa hæc vna moratur.

Funiculo Sturnus viscato annectitur: altè
Dum volat, approperant alij, viscoq; tenentur.

22 *Pygmæi capris, ouium maribusq; vehuntur,*
Arcubus & telis armati, prælia miscent

Feruida cum Gruibus: pullos alitum ouaq; perdunt.
Aspera pugnando clades infertur vtrinq;.

23 *Anſeris inſtar auem fœlix habet Iidia, Piſces,*
Funiculo ingluuie adſtrictâ, quæ prendere nouit.
Non glutire, ſed in ripas adferre propinquas,
Euomere, atq; Indis victum conferre perita.

24 Magno Perſarum quondam fuit inſula Regi,
In qua pernicum voluit genus omne ferarum
Nutriri: vt quoties animum oblectare videndo
Vellet, venari ſeſe ſpectante iuberet.

25 Melliferis infesti Apibus sunt Papiliones.
Excitat insecti genius hoc Apiarius: & sub

Vase locat noctu flammantia pyramidali
Lumina: eò volitant, flammæq; ardore necantur.

26

Indi baccarum conchas fundo in maris imo
Vt quærant, narès obstructi, aure sq; liquore

Uncti, demittunt è naui corpora, fune
Apprenso: in nauem mox fune leuantur eodem.

27 Coralium Siculus solers cautusq; specillo
Ante oculos fixo, placidum cùm stat mare ventis,
Piscatur: fit demptus aquis durusq; ruberq;
Ramus; qui tener, et viridis fuit ante colore.

28 *Auceps è chartis confectos arte cucullos*
Interius viſco linit: in ſcrobibus locat: indit
Piſa: venit Grus eſuriens: roſtrum ingerit: hæret
Charta oculos velans, volucri prohibetq; volatum.

29

Parthenopææ vrbis Thynnus prope littora magnis
Tempore certo anni ſolet aduentare cateruis.

Piscator conto tensa hos in retia pellit,
Fuſcinula figit, vel acuti dente tridentis.

30 Tentira in Ægypto, Nilum iuxta, insula gentem
Intrepidam gignit: Crocodili hæc scandere dorsum
Audet: refrenat baculo os: discedere cogit
Ex amne in terram: mortem acceleratq; nocenti.

31 *Ter denos longum cubitos Ægyptia tellus*
Serpentem olim habuit, qui bellica tela, sarissas,
Tympana, terribilesq; tubas fugitans, per opacum
Tensos in casses male prouidus incidit antrum.

32 Quo Venatores oculos lauêre catino,
Pro lymphis indunt viscum: mox Simia visco
Os oculosq; lauat: capitur lento vncta liquore.
Incidit & caligata in idem quandoq; periclum.

Bubalus agreſtis, rabidus, trux et ferus eſt Bos.
Indomitum vt capiant Equites Peditesq; frequenti

Latratu curſuq; Canum morſuq; fatigant,
Donec. humi vaſto procumbat corpore feſſus.

34 Non Lepores Canibus tantùm, ſæuis quoquè Pardis
Sectari timidos Turcis magnatibus eſt mos.

Venatoris Equi præuelox Beſtia tergo
Inſidet: hinc ſaliens conſpectum fertur in hoſtem.

Callidus effoſsis latitare Cuniculus antris
Et generare ſolet. verùm perſæpe Catelli
Anglorum celeres fallunt Pecus: ore prehendunt
Illusum: prædam Venatoriq; miniſtrant.

Naphtha Bituminis eſt liquidi genus: in mare manat
Montibus è Siculis, fluidiſq; ſupernatat vndis:
Spongiâ eam excipiunt Nautæ, expreſſamq; recundunt
Ollis, vt varios hominum ſeruetur in vſus.

37 *Dum cornu Cerui, Iaculator forte ſagittâ*
Attingit, Muſcæ Ceruus morſum putat, atq;
Sublato cornu ſcalpit pede: nec mora, telum
Inter vtrumque pedem prompta volat arte ſecundum.

38 *A Canibus Ceruus quandoque agitatus odoris,*
Saltu in dorsa Boum pauidus formidine fertur:
Arboris aut altæ ramis sua cornua figit:
Spe tandem prædæ dum cesserit hostis inani.

39 *Sæpe quidem incautus Venator in antra, cauernas,*
Et Latij cryptas herbis tectas cadit: vnde
Fidis à ſocijs nequit extrahi: at Anguibus atris,
Hydris, & morsu ſæuis manet eſca Colubris.

Instructo spectant Proceres spectacula circo.
Trux Leo dente Feras rabido discerpit et vngue:
Prosternitq; Lupos: vincit conamine Taurum.
Territus interea formidine contremit Vrsus.

Æthiopum tellus gignit genus omne Ferarum.
Hîc Tygris, Leo, Bos ſilueſter, Struthio, Ceruus,
Et complura ſimul tranquillè Animalia viuunt.
Tantùm Elephantophagis Elephantos cædere mos eſt.

Pensilis è cauea Tigris rabiosa theatri
Erumpit vinclis, hominiq; occurrit inermi,
Quem ne dilaceret fera bellua, Commodus arcu
Impedit, atq; feræ iacit in præcordia telum.

Non procul à ripis Asinos venatur agrestes
Indus, permissu Regis: cornu quibus exstat
In fronte: hinc phialæ fiunt et pocula, morbos
Quæ sanant, vulnus curant, pelluntque venena.

Lynx quæ nonnullis Lupus est ceruarius, atrox
Atque vorax animal, maculosum tegmine pellis;
Infestum generi Ceruorum, ex arbore Ceruos
Desilit in pauidos, & diro deuorat ore.

Ecquis in Ægypto cristà et tergo esse Dracones
Serratis credat flammis? et picta soporem
Stragula humi somnum membris inducere stratis?
Aut capita istorum diffissa emittere gemmas?

Montibus Ægypti, Nilum prope, turba ſalacem
Feminei generis Satyrum clamore, tumultu,

Fuſtibus et contis properè ſectatur: at ille
Insanam ridet turbam, repetitq; latebras.

Francorum Regis mandato, ſtercora quærit
Plurima Ceruorum Venator: ea olfacit, et quæ
Iunior egeſsit Ceruus, Canibus dat; odore
Percepto, ætates Ceruorum vt noſcere diſcant.

18 *Arte noua instructos Anates fallax habet Auceps*
Quattuor: his vrgente fame proponitur esca:
Verùm ne comedant baculis terrentur: vt inde
Auolitent, redeantq; Anatum comitante caterua.

In pretio est lautis Ficedula grata palatis.
Hanc solers hyemis sub principium capit Auceps

Frondosis tectus latebris; et forcipis instar,
Decipulâ hærentem figitq; premitq; volucrem.

Nexa Coturnicibus Venator retia tendit;
Cùm segetes messæ: Plaudo latrante, patentem
Grex sese simul in campum velociter infert:
Collectas Auceps deprendit casse volucres.

Anser, Anasque tubam metuunt et tympana: fallax
His Auceps timidas terretq; fugatq; volucres:
Quæ dum se grauibus nituntur in aera pennis
Tollere, Falconem nequeunt vitare rapacem.

Frumenti ſtipulas inter, ſe condit Alauda,
Et ſilet, Accipitrem metuens: ſed arundine fallit
Auceps verſutus longa, illaqueatq; latentem.
Sic nexu capitur, quæ defugit alitis vngues.

Ludicra piſcandi quædam ars eſt: veſpere menſæ
Inſiſtit rutila fulgenti lampade cautus

Piſcator, placidaq; in ſtagni aut fluminis vndâ
Lumen piſciculos adeuntes decipit aſtu.

Incautas Anglus tenebrosa nocte Volucres
Exturbat nidis Auceps: consistere ramis
Ne possint, baculis abigit, flammisque fatigat;
Lassatâ donec potiatur denique præda.

Conscendunt celsas pueri turresq; domosq;:
Chartarum discos angustâ parte patentes,
Flante aurâ ſpargunt: incautaq; Hirundo foramen
Ocyus inuolitans, rima retinetur in arcta.

Magnus Parthorum maculis Rex versicolorem
Venatu nactus Pantheram, ornare monili,
Atque feram facili satagit ratione domare:
Sed domita in siluas demum transcurrit agrestes.

Arboribus teneros piperis decerpere ramos
Luce solent Indi: decerptos Simia noctu
Congerit in cumulum: quam ne Leo deuoret, Indi
Contendunt acres, telisque hastisq; resistunt.

Horrida Barbariæ regio nutrire Camelos
Dicitur eximios, miles quos nauticus atram

Esuriem patiens venatur: dura palato
Eſca grauem ventris placat ſiſtitq; latratum.

Nutrit squamosos Appulia vasta Colubros:
Istorum inuadunt Grus atque Ciconia pullos:
Hinc rostro et morsu bellum committitur acre.
Ludicra res multis hæc est spectata colonis.

Tranquillum placido dum ſtat mare tempore rubrum,
Oſtrea piscari ſolet Indus humore repleta :

Effluit expreſsus liquor, et coaleſcit : ad inſtar
Duratur gemmæ, atq; Erythræus vt Vnio splendet.

Nauita Erythræum pauidus qui nauigat æquor,
In proræ et puppis ſummo reſonantia pendet
Tintinnabula: eo ſonitu prægrandia Cete,
Balenas, et Monſtra marina à nauibus arcet.

Pellibus hirsutos, et diros unguibus vrsos 6 *Per virides lucos sequitur venator anhelus.*

Sic per et incultos saltus venatibus aptos 9 *Dentatos venantur apros uibrantibus hastis.*

Sic canibus ſpiculisq́ lupos sectantur agreſtes 10 *Albaq́ suſpendunt hirſutis lintea dumis* Joha. Stra. inue.

Sic ouis occiſę lupus extis fallitur, arcto II *Aut laqueo, aut tectis frondoſo vimine foſsis.* Johan. Stra. inue.

Veloces canibus Ceruos per aperta fatigant 12 *Pascua, quos feriunt ferrati cuspide teli.*

Sic canibus celeres agitant in retia ceruos 13 *Inq; fere timidum iactant venabula pectus.* Johan. Stra. inue.

Sic boue fictilio contecti sulphuris ictu 14 *Accensi occidunt pauidos formidine Ceruos.* Johan. Stra. inuc

Ignibus accensis Antris Vulpecula fallax 17 Fallitur, hirsutis quę frigora pellibus arcet.

Phs Galle excu. *Sic leporem in laqueos agitant per aperta fugacem* 18 *Gramina, sicq; canes rapidi sua terga sequūtur.* Johan. Stra. inue.

Fustibus, aut telis, densa aut caligine fumi, 19 *Venatur gaudens habitare cuniculus antris.*

Sic specubus ruptis, per compita strata viarum 20. *Retibus aptatis cauti capiuntur Echini.*

Obruitur saxis Taxus, laqueisque dolosis, 21 *Vel canibus, fractisque ligonibus antris.*

Ioes Strada inuen. Phls Gall. excud.

Sic falcone cadit pennis trepidantibus icta 26 *Dum generosa volat supra altas Ardea nubes.*

Ioanni Strad. inuen.
Phls Gall. excud.

Aucupe ſic verſo, fallaci Buteo viſco 27 *Incluſis capitur vel mure, aut vimine rana.*

Ioannes Strada. inuen.
Phls Gall. excud.

Rustica sic Perdix laqueis, vel retibus amplis 28 Fallitur vmbrosis nemora intra frondea ramis.

Sic fluuialis anas capitur cane, fulminis ictu 34 *Dum percußus obit, pennasque in flumine spargit.*

Planior æquato cum facta est area tergo, 36 Retibus expansis mitis fraudatur Acanthis.

Ioann. Strad. inuen.
Phls Gall. excud.

Mellis apes auide sic crebris ictibus æris 37 Ad dulcem ceram atq; antrum reuocantur odorum.

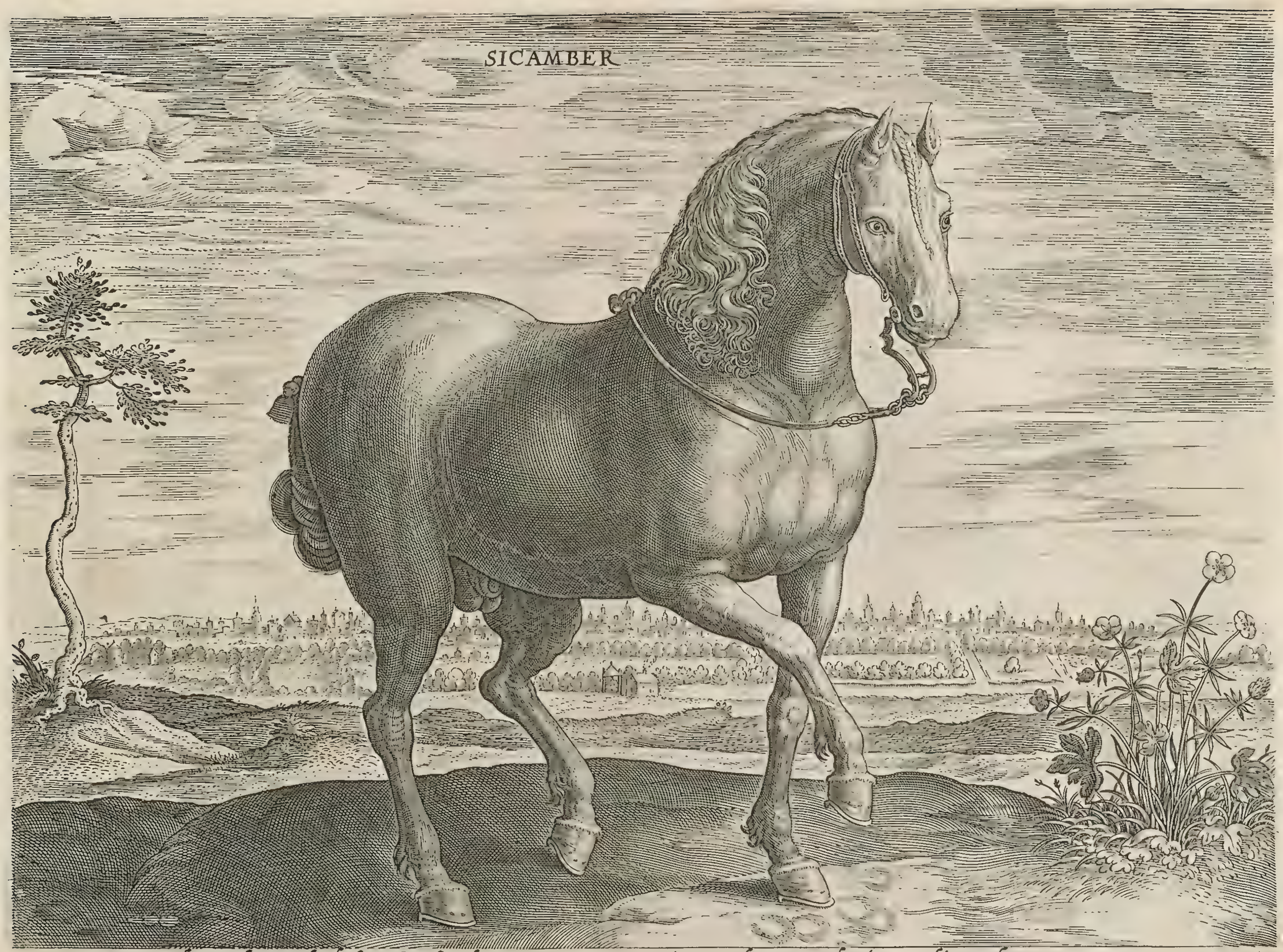

Hic pugilem gaudet dorso gestare superbum,
Fulgentes phaleras, nec ephippia dura recusat:
Atq; cataphractus media inter prelia gaudet
Vincentum lituos, et sonitus audire tubarum.

Britonijs euectus agris hic gaudet amenis
Vallibus, et pratis, et apertis gramine campis:

Crinibus et mutilus per iter festinat anhela
Terga sequi, properos gaudens coniungere gressus

Io. Strada. inue.
P. Galleus. excu.

Arduus irriguis persultat Iberus in aruis
Altior ingrediens, et mollia crura reponens,

Primus et ire viam, et fluuios tentare rapaces
Audet, et ignotis sese committere lymphis.

DACVS.

Hic ad bella ferox Valachus, iuba cuius ab imos
Pendet crispa pedes, celeres preteruolat Euros
Cursibus: ex facili sessorem deijcit, atq
Sepius ingentes quatit atris calcibus Vros.

Hic celer ante alios valido quatit impete campos,
Ocior aut iaculo, aut ventos æquante sagitta,

Plerumq; et varijs maculis distinctus, anhelo
Est comites reliquos assuetus vincere cursu.

Joan. Stra. inue.

Hic maculis varijs paſsim diſtinctus, et altis
Sardinijs feracis agris euectus aperto

Procedens campo ſpumantia frena remordet
Et fremit insultans, impletq hinnitibus auras.

Mularum partus quod prodigiosus habetur,
Frigida pigrities causa est, et inepta libido.

Ipse Deo hortorum merito mactatur Asellus,
Gaudia rugitu sua quod detexerit atro.

Preſcia venturę ſic tempestatis equorum
Discurrunt iumenta, vagis hinnitibus auras

Implent, et fumū ſpirantia naribus atrum
Vngnibus incuruis viridantia gramina ſindunt.

Auriga MVNDI TEMPVS alites equos
NOCTEM et DIEM indefessus in gyrum rapit.
FLAMMA, AVRA, TERRA, et AQVA sorores quattuor,

Totidem que fratres ZEPHYRVS, AQVILO, EVRVS, NOTVS
Quam mox leges, in rebus humanis creant
Vicissitudinariam uertiginem.

OPVLENTIAM SVPERBIAE matrem, uides
Rheda uehi, quae nuncupatur GLORIA
Auriga DOLVS equos RAPINAM & FRAVDEM agit

VSVRA dextrum, PRODITIO, LIBIDO habent
Latus sinistrum. VANA LÆTITIA it comes;
Et omne VANARVM VOLVPTATVM genus

SVPERBIA INVIDIAM vt peperit adultior,
Curru sedet VANA uocato GLORIA
Equos regit CONTEMPTVS: horum nomina
Sunt, PERTINACIA, atque CVRIOSITAS.
Currum Sorores ternæ, INOBEDIENTIA,
Sequuntur, & IACTANTIA, & DERISIO.

INVIDIA, BELLI mater, occupat rhedam
INIQVITATEM: auriga equos LIVOR regit
DETRACTIONEM hunc, alterum CALVMNIAM,

Infaustiorum infausta rerum nomina
Ponè INQVIETAS, atque PERTVRBATIO
Sequuntur, accedente MALEVOLENTIA.

BELLVM minas intentat insidens rhedae
VINDICTAE, equi, hic PERDITIO, & ille VASTITAS
Acri FVRORIS incitantur mastige.

Comites FAMES, BLASPHEMIA, & RIXA aduolant;
Trucique uultu, & uoce captiuos agens
Spoliis onusta bellicis CRVDELITAS.

Auriga TORPOR uehiculo INDIGENTIA
TAPINOPHROSYNES matrem INOPIAM aegrè trahens
Vix tandem equos, hunc DEBILEM illum AEGRVM incitat

Lugent ſequentes, ſubiugata SERVITVS
Et, ſeu velit, ſeu non velit PATIENTIA &
Pudibunda FRAGILITATIS HVMANAE AGNITRIX

·7·

TAPINOPHROSYNE currui TOLERANTIAE
Imposita uehitur, PACE filia ad pedes
Sedente: equosque agente MANSVETVDINEM,

MODESTIAMque prouido auriga, METV.
Currum sequuntur SPES, & alma CARITAS,
Et initium beatitudinis FIDES.

PAX uecta curru VNAMITATE tandem adest
Delapsa caelo, mater alma OPVLENTIAE
Auriga, AMOR CONCORDIA, VTILITAS, equi.

Comites, suum IVSTITIA tribuens cuilibet,
Et VERITAS & gnaua DILIGENTIA;
Et omnium artium parens INDVSTRIA

Dæ CONSTANTIÆ ALAMANNIÆ *Nobiliſsæ Florentinæ, ex viro ſuo Illmo* RAPHAELE MEDICEO *Florentino,*
Hetruriæ pedeſtris militiæ Rectore, liberorum XVI. *ſimul viuorum pudiciſsimæ matri,*
IOANNES STRADANVS *inuentor* DD.

2.

Monachi duo Iustiniano Principi Semen dedêre, vermis vnde sericus.

3\.

Aspersa vino tersaq; oua vermium Papillulis solent fouere virgines.

4.

Exclusus ouo rite vermis, ocyus Texit suam moro insidens telam arbori.

5. *Tum fronde, ramo, faſcibuſq; conditus, Se voluit, et pilæ in modum ſe contrahit.*

6.

Hinc vermium permulta ſæpe millia Simul legunt, parantq; telas feminæ.

Ioannes Stradan. inven.
Adrianus Collaert sculp.
Phls Galle excudit.

QVIS POTIS EST DIGNVM POLLENTI PECTORE CARMEN
CONDERE PRO RERVM MAIESTATE, HISQVE REPERTIS?

LVDOVICO, et ALOYZIO 1
Almanijs fratrib. nobil. Flor.
Ioannes Strada. inven. D.D.

CHRISTOPHORVS COLVMBVS LIGVR *terroribus Oceani superatis alterius pene Orbis regiones à se inventas Hispanis regibus addixit. An. salutis* ∞.VIIID.

2

AMERICVS VESPVCCIVS FLORENTINVS *portentosa navigatione ad Occaſum atque ad Auſtrum duas Orbis terrarum partes, noſtris oris quas incolimus maiores, et nullis antea nobis notas ſæculis, aperuit. quarum alteram de ſuo nomine* AMERICAM *mortalium conſenſus nominavit. An. ſal.* ∞. IIID.

FERDINANDES MAGALANES LVSITANVS *anfractuoso euripo superato, telluri ad Austrum nomen dedit, eiusque navis omnium prima atque novissima Solis cursum in terris æmulata, terræ totius globum circumijt. An. Sal.* ∞.D.XXII.

Magna Deum genitrix, centum complexa nepotes,
Quę Themis est Graijs, Caribus Rhea, quę Italis Ops.

1

Foetaq; parent nitidas fruges, Arbustaq; lęta
Multa modis multis effert in luminis oras. Hugo Fauolius canit.

2

Dat grandęua Pales ſpumantia cymbria lacte
Atque pecus domino pingue cum vellere pleno.

Lanigerosq; greges, armentaq; torua tuetur
Herbidia laſciuo carpentia pabula morſu.

Telarum inuentrix operosa obseruat Arachne 3 Stamina et aurato mutantem vellera luto

Cuius versato ducentem Clostera fuso, Ternaq; arundineo quatientem licia dente

LARVNDA.

4

Iupiter ut linguam ferus abstulit ense Larundę
Damnaratq; Orco Nympham compreßit euntem

Mercurius, uno partu quę enixa gemellos
Architectonicę nunc mater pręsidet arti.

5

Nerridum mater Doris pulcherrima primum
Instituit celeres trabibus contexere naues,
Aequoraq; grata proscindere cerula classe
Thesaurosq; Arabum, extremos patefecit et Indos.

Mauortis Bellona ſoror arma impia tractat,
Sanguineamq; manu quatit implacabilis haſtam,

6

Dum ferrum exercet vaſto Vulcanus in antro,
Brontesq; Steropesq;, et nudus membra Pyracmon.

Dat Panacea potens ægris mortalibus artem, 7 Quę queat et morbos, et acutos cordę dolores
Quę queat in caelum manes reuocare sepultos, Auferre, et validas membris adhibere medelas.

Mecum honor, et laudes, et lęto Gloria vultu, 8 Me cunctus lauro deducit ad astra triumphus
Et decus, et niuis victoria concolor alis, Casta mihi domus, et sacro stat colle Senatus.

1 *Postquam regna senex Cæli Saturnus haberet,*
Omne malum tenebris alta tegebat humus.

Et secura nouo florebant gaudia mundo,
Paxq; coronatis vecta regebat equis.

Non clypeus, non ensis erat, sine vomere tellus
Obuia fœcundos pandit amica sinus.

2. *Ast vbi Saturnus tenebrosa in Tartara missus,*
Totus et intacto sub Ioue mundus erat,

Lubrica tum vicibus succedunt tempora certis:
Et gemit attrito vomere durus ager.

Condita mortales scrutantur viscera terræ;
Rimantes varias cæca per antra domos.

3.

Tertia ſuccedit Soboles cui nomen ab ære,
Tempora quæ ſecum deteriora tulit.

Hic vagus horriſono credens ſe nauita Ponto:
Mercibus intactam pauperat Arabiam.

Signat humum trepidus ſublongo limite menſor,
Sanguineuſq; vrget pectora Martis amor.

4 Ferrea Progenies duris caput extulit antris,
Inuehit hæc mundo protinus omne nefas.

Horrida per cunctas errant incendia terras,
Et ferus admissis Mars agitatur equis.

Victa iacet Pietas, Virtus, Rectique decorum,
Mox subeunt Fraudes, Vis, Scelus, Ardor opum.

Laur. Beyerlinck

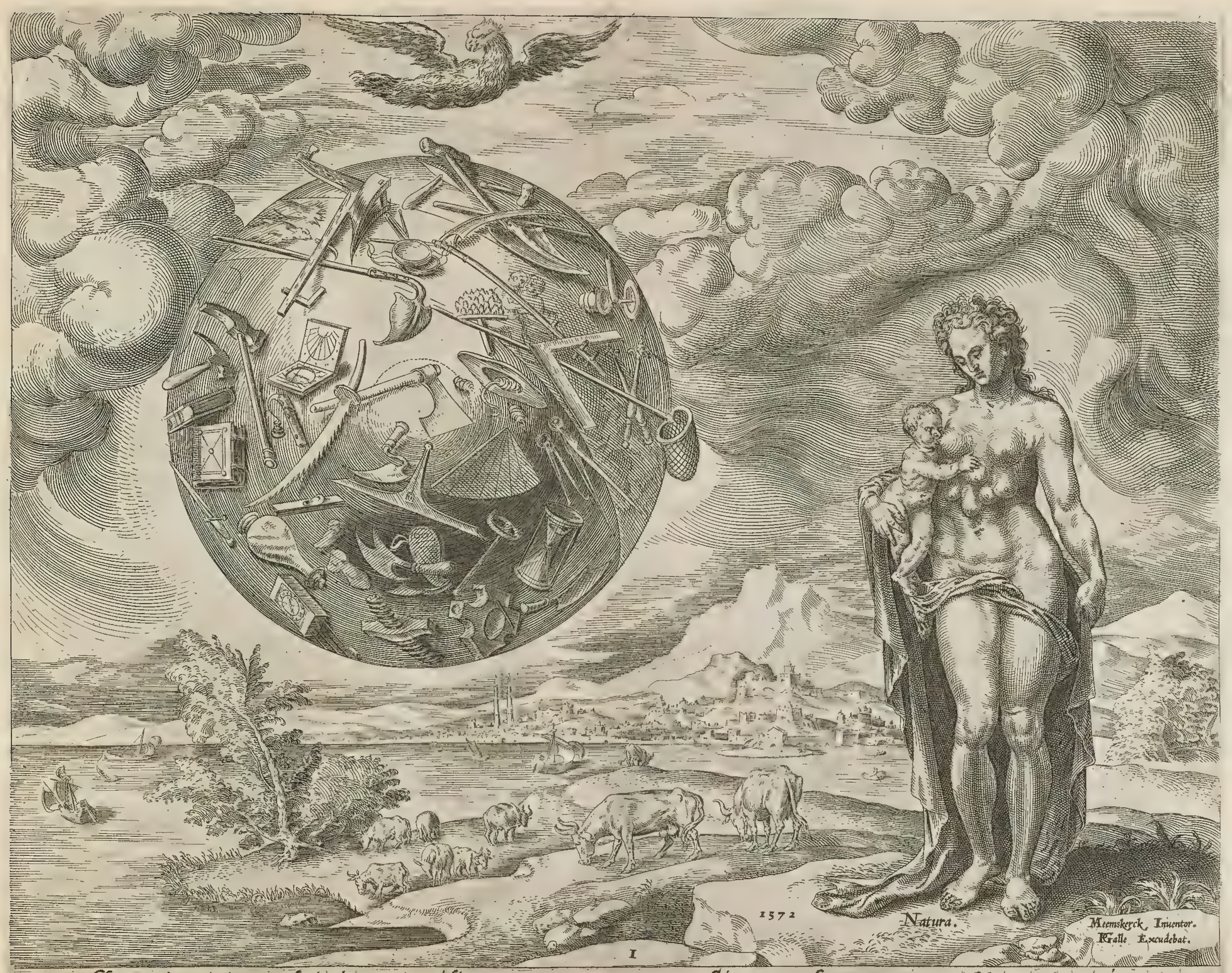

Ales vt à primis producit in æra nidis
Iam iam plumantes certo modulamine fœtus,
Hortaturque sequi, breuibusque insurgere pennis;

Sic genus humanum rerum Natura nouatrix
Mollibus è cunis, grauidaq; parentis ab aluo,
Ducit ad ærumnas, et duros cauta labores.

Numinis ipsa Metu Solertia pulchra Labori
Iungitur, ingenuas fœcundaq; parturit artes;

Prouenit vnde animi rerum Prudentia solers,
Et quæcunque sagax tentando repperit Vsus.

Spes animoſa trahit, iubet intemerata Laborem
Simplicitate Fides, ante omnia quærere regnum

Numinis excelſi, et rectam quæ pondere lancem
Librat Iuſtitiam, leges atque otia dantem.

Fortis vt exercet durum Solertia corpus,
Corporis accumulat victum Labor improbus, atque
Iam validos gelido manante sudore per artus,
Et victu, et Dominus supremus honestat amictu.

Faſtidium ſtomacho Labor aufert durus, Orexim
Excitat, et gratos ad condimenta ſapores,
Ipſaq; Sobrietas genitrix operoſa Salutis,
Et melius paruo viuit Moderatio ſumptu.

Unit at Inuidiæ Charitas inimica Laborem
Unigenæ Christo, quem tandem, Morte perempta,
Dæmoneque et Mundo, tranquilla pace fruisci
Dat Deus, atque animam secum super æthera ducit.

i. *Qui Lunæ habent genituræ dominam, ob innatam illis humiditatem uitam fere in aquis degunt, nauticam exercentes, aut piscationibus operam dantes. Paralysi obnoxij sunt.*

2. *Mercurius filios facit intelligentes, sagaces, æmulatores, beneficos, mathematicos, uoti compotes, coniec tores, corpore graciles, pallentes, oculorum intuitu hones tos, et potus temperantia mirabiles.*

4. *Sol uita uiuentium, dat nato felicitatem in omnibus rebus, agilitatem in rebus agendis, alacres et ſani ut plurimum uitę huius curriculum citra morborum affectiones finientes.*

5. *Mars facit potentes, bellaces, uersutos, ualidos, stolide ferocitatis, insanos, indomitos, ob leuißimam causam se periculis obijcientes, promptos, alacres, prodigos, iracundos, tirannos.*

.6. Iouem qui dominum habent, iusti sunt, honesti, philalethes, amicitię, studiosi, in fratres cognatos et pauperes pij, natura temperatissimi, erga omnes benigni.

·7· Saturnini ſunt inuidi, pigri, triſtes, auari, fraudulenti, is ſequuntur morbi ex aqua intercute, quartana febris, carceres, mortes in aquis, uenena, ſuffocationes.

ARDVA PIRAMIDVM PHARY MIRACVLA, REGES, STRVXERE, ET RAPIDI DOCVERE HYPERIONIS IGNES
SVRGENTES, GRADIBVS MOLES, MONVMENTA SEPVLTIS, VICINOS FERRE, AD MAGNÆ CONFINIA MEMPHIS.

CVRSIBVS EXTRVXTI RATIVM PTOLEMÆE REGVNDIS
NOCTVRNIS PHARON, VT QVVM NOX TENEBROSA SILERET,
CLARA, VICEM IN PHÆBES, VOMERENT FVNALIA LVCEM,
INVIDA, VT NILI SIC TVTIVS ORA, SVBIRENT.

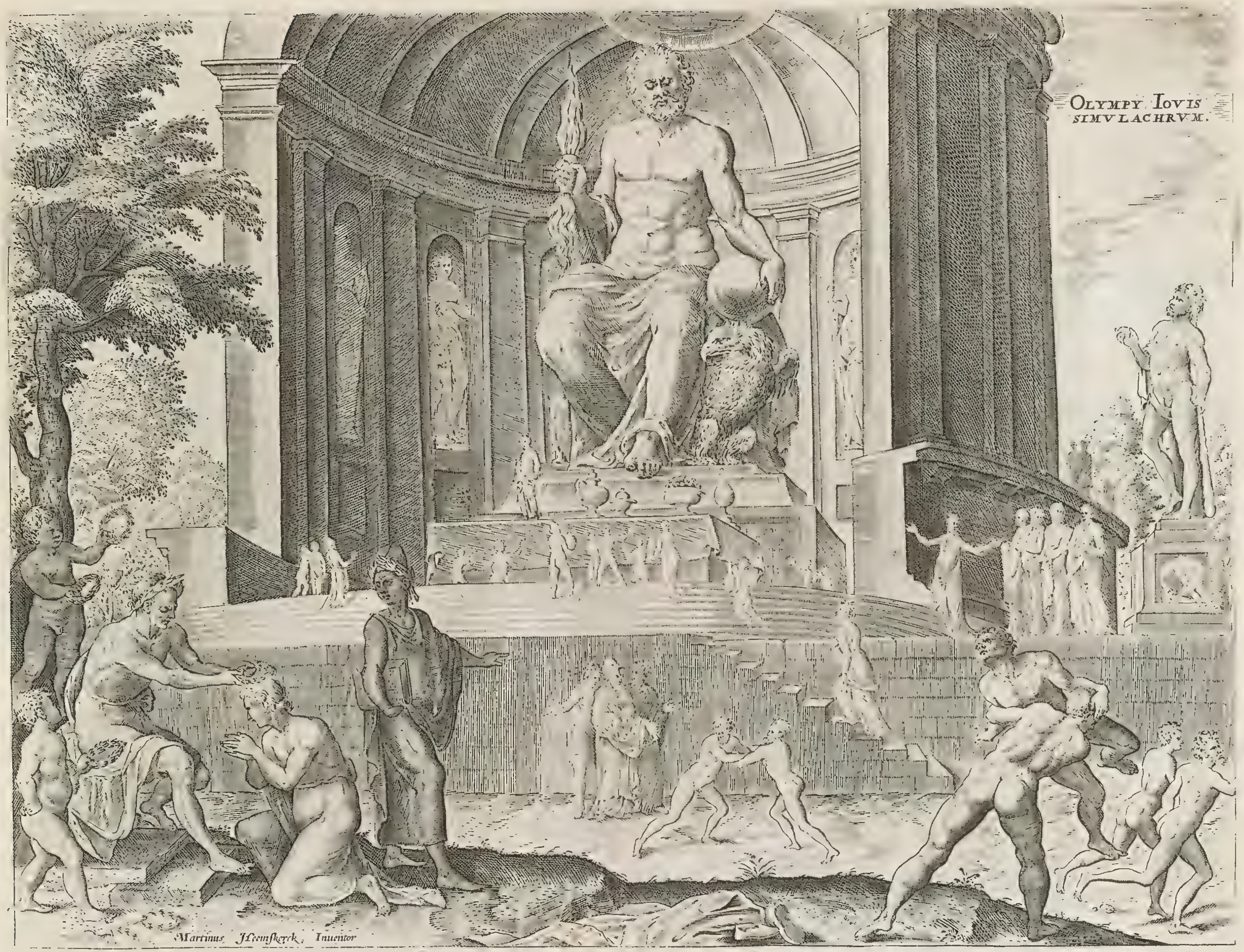

ELIS OLYMPIADVM MATER, QVÆ SIGNAT ACHIVVM
NOBILIBVS FASTOS LVDIS, MIRACVLA CLAVDIT:
PHIDIACVM QVE IOVEM OSTENTAT NIVEO EX ELEPHANTO,
QVALIS CÆSARIE AC NVTV CONCVSSIT OLYMPVM.

SEPTINOS DECIES CVBITOS ÆQVARE, COLOSSVS
DICTVS, PAR TVRRI MOLE SVB NOMINE SOLIS.

ÆRE CAVO FACTVS, SAXORVM VASTA CAVERNA
INTVS, APVD RHODIOS SACROS ACCEPIT HONORES.

STRVXIT AMAZONIA HANC EPHESVS TIBI DELIA SACRAM
ÆDEM, LVXVRIOSÆ INGENS ASIÆ ORNAMENTVM:

FVNDAMENTA PALVS TENVIT, CARBONIBVS ANTE
FARTA, VTI TELLVRIS STARENT IMMOTA FRAGORE.

IMPERIOSA SVI SECTA CERVICE MARITI, IVSSIT COCTILIBVS BABYLONA SEMIRAMIS ALTAM

MŒNIBVS INCINGI, LENTOQVE BITVMINE: PORTAS ADIECIT CENTVM, ET SVPER HIS SIBI NOBILE BVSTVM.

MAVSOLI, A BVSTO CALIDOS HAVRIRE MARITI
DEPOSCENS CONIVNX CINERES, PIETATIS ADVLTÆ
EXEMPLO POSVIT TVMVLVM, SPIRANTIA CVIVS
ARTIFICES SVMMI CÆLARVNT MARMORE SIGNA.

ADIICIT HIS VATES, CVIVS SE BILBILIS ORTV
IACTAT, CÆSAREI SACRVM DECVS AMPHITHEATRI:
QVÆ MVNDI SPECIEM MOLES MENTITA GLOBOSAM,
ACCEPIT CAVA POPVLOS, LVDOSQVE PARAVIT.

DOLIO VT INDORMIT DE SES, STERTIT QVE SVPINVS,
NEC MALE CONSVLTVM CVRA ILLVM TANGIT AGELLI,
DEFLVIT INCVLTA ET SPEM VINEA FALLIT HERILEM
ET LOLIVM INFELIX PRO FRVGIBVS OBSIDET ARVA.

MOX ILLVM INCVRSAT PANNOSA AC TVRPIS EGESTAS,
CVRSORIS SVPERANS CELERI VESTIGIA PLANTA:
PAVPERIES QVE GRAVIS HOMINEM MALE MVLTAT INIQVIS
ICTIBVS, VT CLYPEO TECTVS GLADIATOR AHENO

FRIGVS OB IGNAVVM NON TERRAM VOMERE SCINDIT,
IPSE SINV PALMAS TEPIDO FOVET AVT SVBIT VMBRAM
SOLIBVS ÆSTIVIS, PVBES DVM CÆTERA MESSEM
CONVEHIT, INCERNIT VANNIS, FRVGES QVE RECONDIT

TVM DEMVM LACER AC NVDVS GENIALIA CIRCVM
COMPITA, PLACANDO QVÆRIT SOLATIA VENTRI,
IMPLORAT QVE FIDEM SVPPLEX, PASSVS QVE REPVLSAM
CVM PROBRO EIICITVR NVLLI MISERANDVS, AMARO.

HECTOR TROIANVS. ALEXANDER MACEDO. IVLIVS CAESAR.

Inter ethnicos hi tres nobilitatis palmam ferunt.

IOSVE DVX · DAVID REX · IVDAS MACHABEVS ·

Judeorum hi tres fortißimi fuerunt ·

ARTV REX · CAROLVS MAGNVS · GODEFRIDVS BVLONIVS ·

Christianorum regum pręstantißimi habentur ·

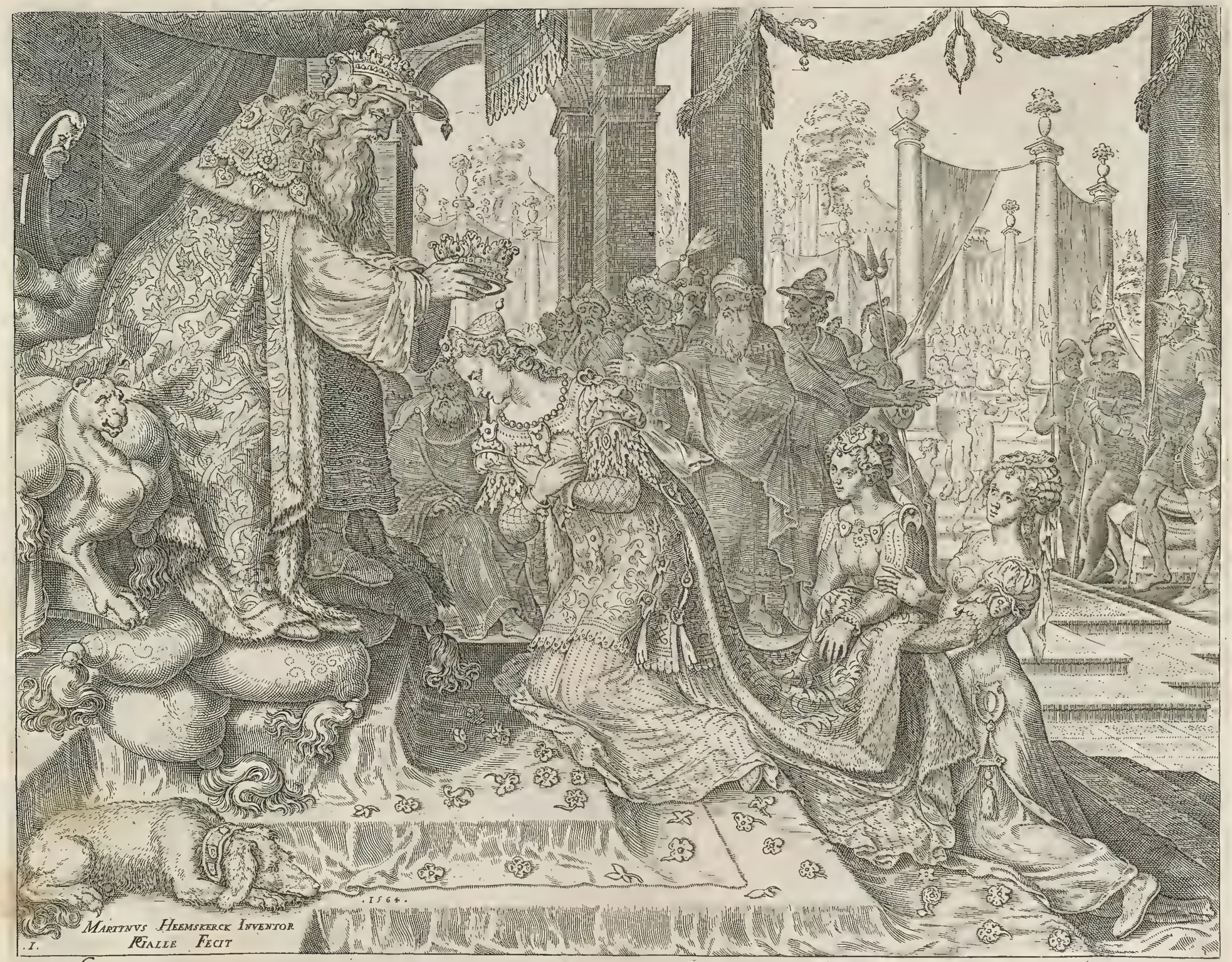

Assuerus fuluo placitam diademate velat Reginam, & celebri tedas epulo ornat amatæ.

HADR. IVN.

In cruce perfidiæ meritas dependere pœnas Par fuit Eunuchos, Regem obtruncare paratos.

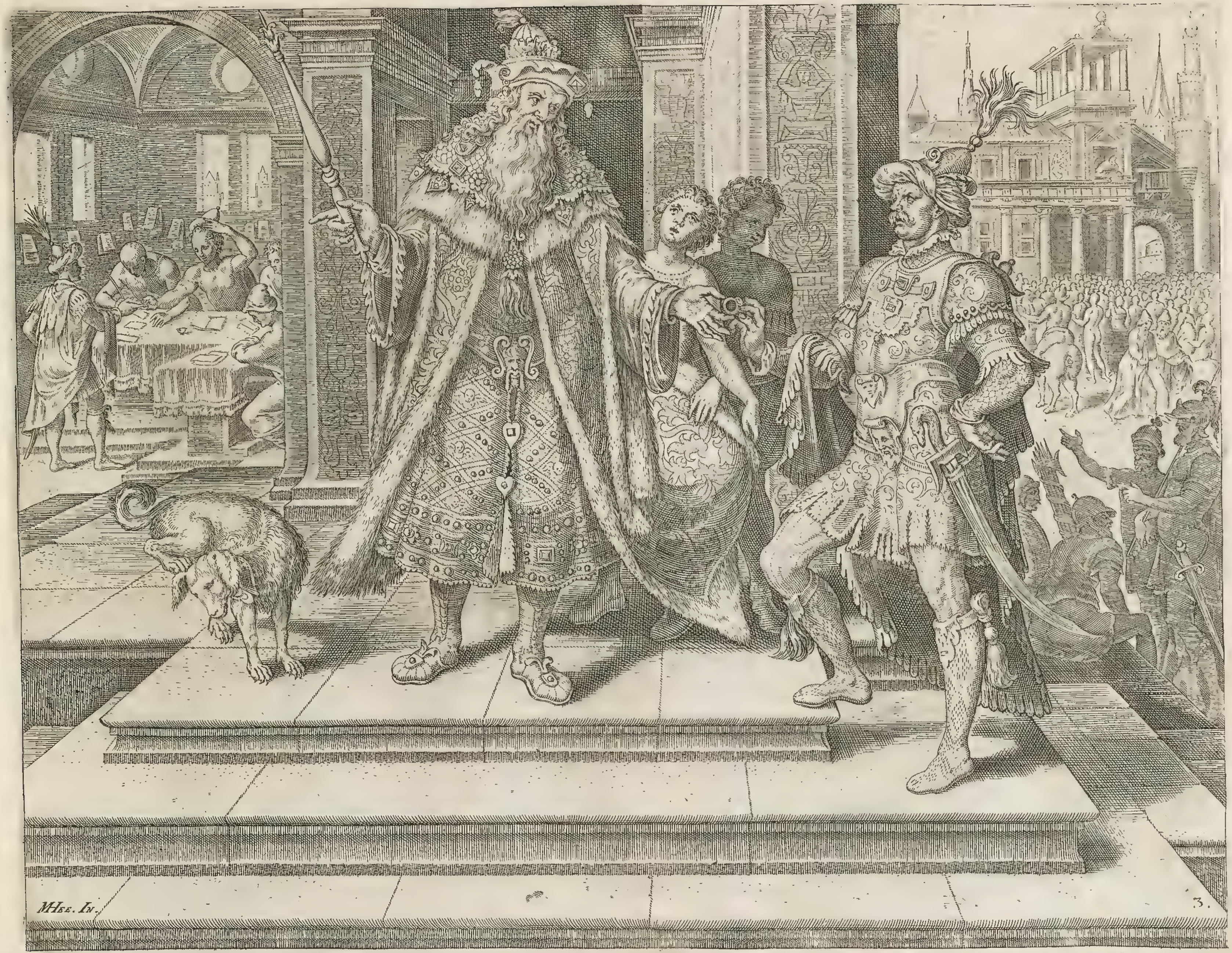

In recutitam odium gentem Haman vt expiet atrox, Illorum in iugulos edictum ſancit acerbum .

Excidium Regina tuæ illætabile gentis Dum reputas, cœlum supplex in vota fatigas.

Aſt animum recipe, en tibi Rex gemmantia tendit Sceptra ultro, expleti prima argumenta furoris.

Consulit annales, fido præeunte anagnoste, Rex, ubi non habitum virtuti discit honorem.

Inuehitur cultu regali, ostro que superbus *Mardochus, inuidiam que onerat, sed in hoste cruento.*

Extremum te epulis Haman feralibus exple, *Te tua crux manet, hanc Nemesin gula fracta moratur.*

Ecce prandium meum paraui, thauri mei & altilia occisa sunt, et oĩa parata, Venite ad nuptias. math, 22

THEOD. GALLE EXCVD.

Villam emi et necesse habeo exire & videre illam, rogo te; habe me excusatum Luc 14. Theodor. Galle excudit.

Iuga bouum emi quinque: & eo probare illa. rogo te, habe me excusatum. luce 14.

Uxorem duxi, et ideo non poßum Venire. luce 14.

Congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos, & implete sunt nuptie discumbentium. mathe, 22,

Amice: quomodo huc intrasti, non habens vestem nuptialem? math, 22

Theodorus Galle excud.

CVM LEGISSET SAPHAM LIBRVM LEGIS CORAM IOSIA REGE, ET AVDISSET REX VERBA LIBRI LEGIS DOMINI SCIDIT VESTIMENTA SVA. 4. REG. 23. CAP.

STETIT REX SVPER GRADVM, ET FŒDVS PERCVSSIT CORAM DOMINO, LEGITQVE CVNCTIS AVDIENTIBVS VERBA LIBRI FŒDERIS. 4. REG. 23. CAP.

PRECEPIT REX VT PROYCERENT DE TEMPLO DOMINI OMNIA VASA QVE FACTA FVERANT BAAL, ET DELEVIT ARVSPICES ET EOS QVI ADOLEBANT INCENSVM BAAL. 4. REG. 23. CAP.

ABSTVLIT REX EQVOS QVOS DEDERNT REGES IVDA SOLI, CVRRVS AVTEM SOLIS COMBVSSIT IGNI. 4. REG. 23. CAP.

EXCELSA QVOQVE QVE EDIFICAVERAT SALOMON ASTOROTH IDOLO SIDONIORVM ET CHAMOS OFFENSIONI MOAB/
ET MELCHON ABOMINATIONI FILIORVM AMMON/ POLLVIT REX ET CONTRIVIT. 4. REG. 23. CAP.

ALTARE QVOD ERAT IN BETHEL, ET EXCELSVM QVOD FECERAT HIEROBOAM FILIVS NABOTH DESTRVXIT REX,
ET TVLIT OSSA DE SEPVLCHRIS ET COMBVSSIT EA SVPER ALTARE. 4. REG. 23. CAP

OCCIDIT REX VNIVERSOS SACERDOTES EXCELSORVM QVI ERANT IBI SVPER ALTARIA / ET COMBVSSIT OSSA HVMANA SVPER EA. 4. REG. 23. CAP.

PRECEPIT REX OMNI POPVLO DICENS / FACITE PHASE DOMINO DEO VESTRO SECVNDVM QVOD SCRIPTVM EST
IN LIBRO FŒDERIS HVIVS . NEC FACTVM EST PHASE TALE A DIEBVS IVDICVM . 4 . REG . 23 . CAP

Irarum est bellique satis, fortissime ductor
Æneadum, soceros Latio transcribe Sabinos,

Coniugis Hersiliæ precibus, si causa cruenti
Femina Martis erat, redeat sic gratia votis

Femineis, patriam raptis faciamus eandem,
Dotaliq; nouos dignemur pace Quirites.

A. Ioan. Bochio.

Facta virûm sileo, superasti, Clœlia, sexum
Ætatemq; animis, et regem, & flumen Etruscum;

Obsidibusq; fuga dum te duce consulis, hostis
Porsena virgineis cessit perterritus ausis.

Quæ facient exempla mares, si fœmina tanto
Imposuit finem intrepidè per fœdera bello? 2

Si dolor et iunctis Volscorum viribus iræ
Offensum reddunt patriæ, non vbera, Marci,

Hæc mucrone petes, aciem nec viscera stringes
In tua, nec coniux quidquam commisit, vt hostem

Incidat in natum genetrix, aut illa maritum,
Formidetq; trucem proles obsessa parentem. 3

Et tua te pietas commendat, Claudia, vires
Ausa tribunitias patrijs arcere triumphis;

Hac iter est quodcunq; paras, reuerentia vitæ
Te Vestalis, ait, reprimet, via nulla patebit

Per nostrum nisi facta latus, victricia possit
Soluere Tarpeio genitor dum vota Tonanti. 4

Da pater illæsi testem, Tyberine, pudoris
Te mihi, Vestalemq; tuo de gurgite nympham

Arguat vnda ream cribro contenta, nefando
Delatam indicio, prius hæc non visa ferentem

Pontifices portenta foro mirentur, et omnis
Posteritas, purgetq; suo se Tucia cribro.

Ne te fatidicis Tyrrhenus terreat augur
Graecus ait monitis, Cornelia, non mihi vitæ

Tantus amor, tantæ post funera coniugis vnquam
Vt superesse velim, iugulum sed masculus anguis

Prębebit prior, immineant vt summa priori
Fata mihi, vitamq; tuis virtutibus æquent. 6

DECALOGVS CVM ACERBISSIMIS PRÆVARICATORVM POENIS.

FLAGRANTIS IN DEVM DILECTIONIS PARADIGMATA.

Ait Dominus ad David patrem meum, Quod cogitasti in corde tuo ædificare domum nomini meo, bene fecisti hoc ipsum mente tractans. 3. Reg. 8.

Et ingressus in templum cœpit eijcere vendentes in illo et ementes, dicens illis, scriptum est, Quia domus mea, domus orationis est. Vos autem fecistis illam spelunca latronum. Lucæ 19.

Exod. 20.
Locutusque est Dominus cunctos sermones hos:

EGO SVM DOMINVS DEVS TVVS &c. NON HABEBIS DEOS ALIENOS CORAM ME. *Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in cælo desuper, et quę in terra deorsum, nec eorum quæ sunt in aquis sub terra. Non adorabis ea neque coles.*

NON ASSVMES NOMEN DOMINI DEI TVI IN VANVM. *Nec enim habebit insontem Dominus eum, qui assumpserit nomen Domini Dei sui frustra.*

MEMENTO VT DIEM SABBATHI SANCTIFICES. *Sex diebus operaberis et facies omnia opera tua. Septimo autem die Sabbathum Dñi Dei tui est.*

HONORA PATREM TVVM, ET MATREM TVAM, *ut sis longevus super Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.*

NON OCCIDES.

NON MOECHABERIS.

NON FVRTVM FACIES.

NON LOQVERIS CONTRA PROXIMV̄ TVVM FALSVM TESTIMONIV̄.

NON CONCVPISCES VXOREM PROXIMI TVI.

NON DOMVM, NON AGRVM, *non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec universa quæ illius sunt.*

SINCERI ERGA PROXIMVM AMORIS EXEMPLA.

Obsecro, peccavit populus iste peccatum maximum, feceruntque sibi Deos aureos. aut dimitte eis hanc noxam: aut si non facis, dele me de libro tuo quem scripsisti. Exod. 32.

Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit; Qui fecit misericordiam in illum. Lucæ 10.

Ait illi Iesus, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, in tota anima tua, et in tota mente tua. Hoc est maximum primum mandatum. Secundum autem simile est huic, Diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis vniversa lex pendet prophetæ. Matthe. 22.

ILLVSTRI ET REVERENDISSIMO DOMINO LAEVINO TORRENTIO,
EPISCOPO ANTVERPIENSI MERITISSIMO, OBSEQVII ERGO
PHILIPPVS GALLAEVS L. M. D.D.

1. *Locutus est autem Dominus ad Moysen, dicens, vade, descende: peccavit populus tuus quem eduxisti de terra Ægypti. Recesserunt cito de via, quam ostendisti eis etc. Feceruntque filij Levi iuxta sermonem Moysi, cecideruntque in die illa quasi triginta tria millia hominum. Et ait Moyses Consecrastis manus vestras hodie Domino, unusquisque in filio, & in fratre suo, ut detur vobis benedictio.* Exod. 32.

11. *Cumque blasphemaßet nomen Domini, & maledixiſset ei, adductus est ad Moysen etc. Miseruntque eum in carcerem, donec noſſent quid iuberet Dominus &c. Et eduxerūt eum qui blaſphemaverat, extra caſtra, ac lapidibus oppreſſerūt. Feceruntq; filij Iſrael ſicut pręceperat Dn̄s Moyſi.* Leu. 24.

III. Factum est autem, cum essent filij Israel in solitudine, & invenissent hominem colligentem ligna in die Sabbathi, obtulerunt eum Moysi, & Aaron, et universæ multitudini &c. Cumque eduxissent eum foras, obruerunt eum lapidibus, et mortuus est, sicut præceperat Dominus. Numeri 15.

IIII. Bibensque vinum inebriatus est, et nudatus in tabernaculo suo. Quod cum vidisset Cham pater Chanaan verēda scilicet patris sui esse nudata, nuntiavit duobus fratribus suis foras. Evigilans autē Noe ex vino, cum didicisset quę fecerat ei filius suus minor, ait, Maledictus Chanaā servus servorū erit fratrib⁹ suis. Gen. 9.

V.

Dixit itaque Ioab ad Amasan, Salve mi frater. Et tenuit manu dextra mentum Amasę, quasi osculans eum. Porro Amasa non observavit gladiū, quem habebat Ioab.
qui percussit eū in latere, et effudit intestina eius in terram etc. *Ascendit itaq; Banaias filius Ioiadę et aggressus eū interfecit, sepultusq; est in domo sua in deserto.* 2 Reg 3.

VII. *Filii autem Israel praevaricati sunt mandatum et usurpaverunt de anathemate. Nam Achan filius Charmi etc. tulit aliquid de anathemate: iratusque est Dominus contra filios Israel. Dixit Iosue, Quia turbasti nos, exturbet te Dns in die hac. Lapidavitque eum omnis Israel et cuncta quae illius erant, igne consumpta sunt.* Iosue 7. cap.

VIII. Exclamavit autem voce magna Susanna, & dixit, Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant, tu scis quoniam falsum testimonium tulerunt contra me. Et consurrexerunt adversus duos presbyteros (convicerat enim eos Daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium) feceruntque eis sicut male egerant adversus proximum, ut facerent secundum legem Moysi: et interfecerunt eos. Daniel. 13.

X. Quod cum audiſset Achab, mortuum videlicet Naboth, ſurrexit, et decendebat in vineam Naboth Iſrahelitæ, ut poſsideret eam. Hæc dicit Dominus, In loco hoc in quo linxerunt canes ſanguinem Naboth, lambent quoque ſanguinem tuum. Et linxerunt canes ſanguinem eius. 3.Reg. 21.et 22.

NON HABEBIS DEOS ALIENOS CORAM ME, NON FACIES TIBI SCVLPTILE, NEQ; OMNĒ SIMILITVDINĒ, QVÆ EST IN COELO DESVPER, ET QVÆ IN TERRA DEORSV̄, NEC EOR. QVÆ SVN̄T IN AQVIS SVB TERRA: NON ADORABIS EA, NEQ; COLES.

EXO. XX

NON ASSVMES NOMEN DOMINI DEI TVI IN VANVM: NEC ENIM HABEBIT INSON=
TEM DOMINVS EVM, QVI ASSVMSERIT NOMEN DOMINI DEI SVI FRVSTRA. EXOD·XX·

MEMENTO, VT DIEM SABBATI SANCTIFICES: SEX DIEBVS OPERABERIS, ET FACIES OMNIA OPERA TVA. SEPTIMO AVTEM DIE SABBATVM DOMINI DEI TVI EST · EXOD · XX ·

· HONORA PATREM TVVM, ET MATREM TVĀ: VT SIS LONGÆVꝰ SVPER TERRAM · EXOD · XX ·

* NON OCCIDES * EXOD * XX *

NON MŒCHABERÍS. EXOD. XX.

NON FVRTVM FACIES EXOD . XX .

NON LOQVERIS CONTRA PROXIMV̄ TVV̄ FALSV̄ TESTIMONIV̄ · EXOD · XX ·

* NON DESYDERABIS DOMVM EIVS, NON SERVVM, NON ANCILLAM,
NON BOVEM, NON ASINVM, NEC OMNIA QVÆ ILLIVS SVNT * DEVT. V.

Tobias cæcus fit ex stercore hirundinis. Tob. 2

De hedo ab Anna vxore vituperatur. Tob. 2.

Ego inqt Angelus ducam ac reducam filium tuum · Tob · 5 · 3

Angelus Tobiam liberat ne deuoretur a pisce · Tob · 6 ·

Datur Sara Tobiæ, vxor · Epulati sunt benedicentes deum · Tob · 7

Tobias iecur piscis incendit. fugatur demonium. Tob. 8.

Parentes dimiserunt ire filiam. monentes
diligere maritum, et regere familiam. Tob. 10.
8

·9·

Tobias cum Angelo præcessit Mater statim cognouit venientem filium · Tob · ii ·

Daniel Regi ſuo Cijro declarat ſe ſimulachra manufacta non colere

Rex Danielem ad Belum ducit ostendens quam multa comedat bibatq;

Daniel beneficio cribrati cineris interitum sacerdotum machinatur.

Cibbi Belo appositis a ſacerdotibus uxoribus et liberis de nocte conſumuntur.

Daniel oſtendens Regi clandeſtinum introitum dolum ſacerdotum aperit -

Rex iratus ſacerdotes interficere iubet, Danielq; Belũm cũm templo ſubuertit.

Rex percunctatur Danielem de Dracone num eum etiam ęreum dicat.

Daniel interempto Dracone in foueam leonum iniectus á Deo seruatur illesus .

Videns Rex Danielem a Deo Israelis inter leones seruatum, extrahi iubet -

Qui Danieli periculum crearant in foueam coniiciuntur; protinusq; deuorantur.

SVSANNAE PIENTISSIMAE PVDICITIA A DVOBIS SENIBVS TENTATVR

ADVLTERII FALSO ACCVSATVS MORTI ADIVDICATVR MHem. in.

DVCITVR AD SVPLICIVM, SED A DANIELE PVERO REVOCATVR

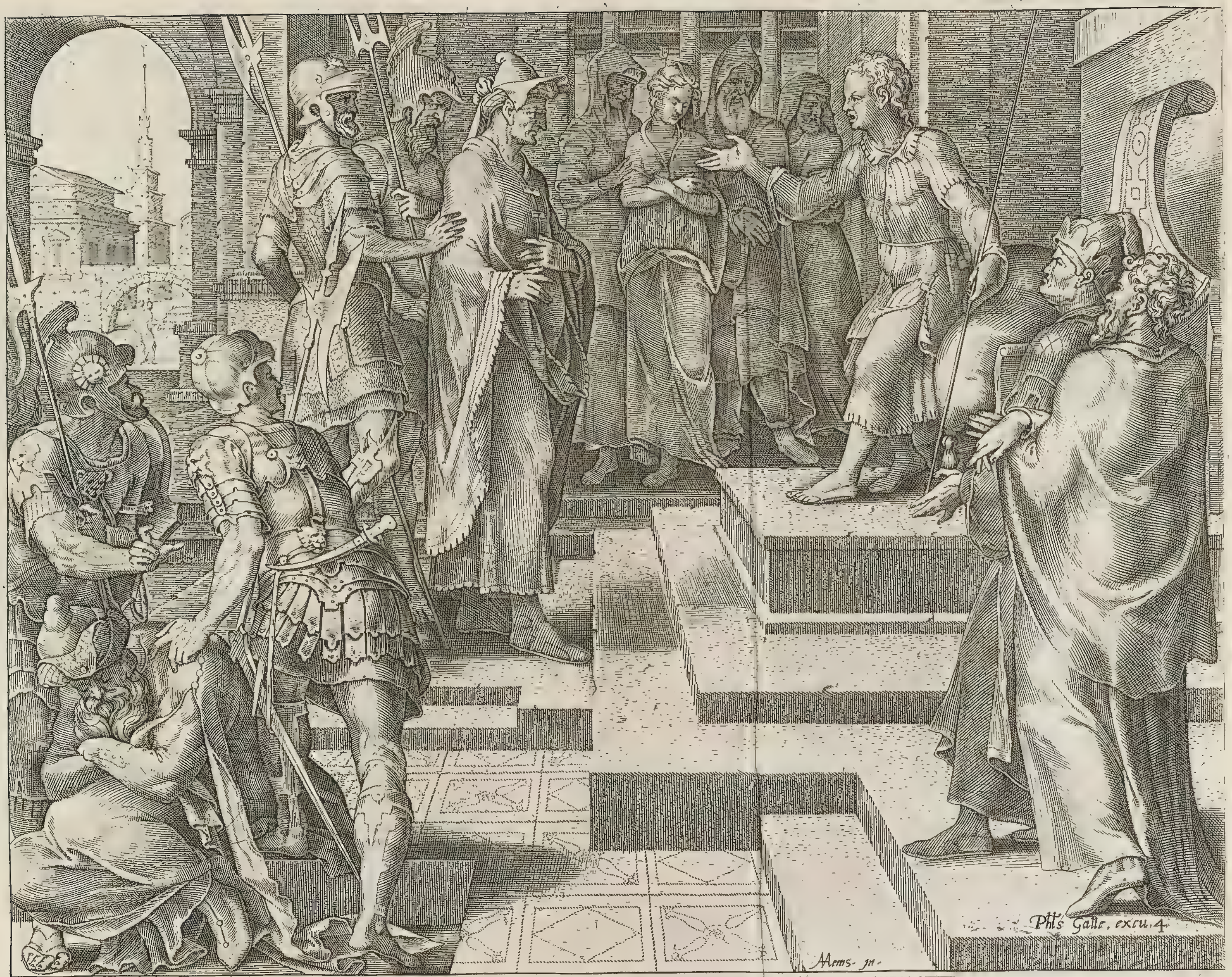

SENES INIVSTI AVTORE DANIELE MORTI ADIVDICANTVR

EODEM SVPPLICIO QVOD IN INSONTEM INTENDERANT AFFICIVNTVR 1563

SVSANNA VNA CVM MARITO CAETERISQ; COGNATIS DEVM LAVDANT

EDVCIT CÆLO SOLIDAM BABILONIVS AVRO, IMPERIOQVE GRAVI STATVAM IVBET ESSE COLENDAM.

HAD·IVN

CRVDA IVVENTVTEM VIOLANTEM IVSSA TIRANNI, ARCESSVNT CAPITIS, DAMNANT RAPIDO IGNE CREMANDOS

IGNEVS INVOLVIT VORTEX, SCELERISQVE MINISTROS CORRIPIT, INTACTÆ FLAMMA PARCENTE IVVENTÆ.

FAMA CANIT MEDIVM ILLÆSOS CALCARE CAMINVM, REX STVPET, AC MACTOS DIMITTIT HONORIBVS AMPLIS.

I.

Dixit Dominus conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieiunio, et in fletu et in planctu, Et scindite corda vestra: et non vestimenta vestra, et conuertimini ad Dominum Deum vestrum: quia benignus et misericors est. Joelis 2.

Dixeruntq filij Israel ad Dnm, Peccauimus, redde tu nobis quicquid tibi placet: tantum nunc libera nos. Que dicentes, omnia de finibus suis alienorum deorum idola proiecerunt, et seruierunt Dno Deo, qui doluit super miserijs eorum. Judicum 10.

3

Et dixit Dauid ad Nathan, Peccaui Domino. Dixitq; Nathan ad Dauid, Dominus quoque transtulit peccatum tuum: non morieris. 2. Reg. 12.

Et crediderunt viri Niniuite in Deum et predicauerunt ieiunium et vestiti sunt saccis a minore usq; ad minorem. Jone. 3.

Qui postquam coangustatus est, orauit Dnm Deum suum et egit poenitentiam valde coram Deo patrum suorum. 2. Paralipo. 33.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam, Remittuntur tibi peccata. Luc.

7

Pater, peccaui in celum et coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus. Luc. 15.

8

Stans autem zacheus dixit ad Jesum, Ecce dimidium bonorum meorum, Dn̄e do pauperibus et siquid aliquem defraudaui reddo quadruplum. Luc. 19.

Et egressus foras, fleuit amare. Math. 26.

Dico vobis quod ita gaudium erit in cælo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonagintanouem iuſtis qui non indigent pœnitentia. —— *Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei ſuper vno peccatore pœnitentiam agente.* Luc. XV.

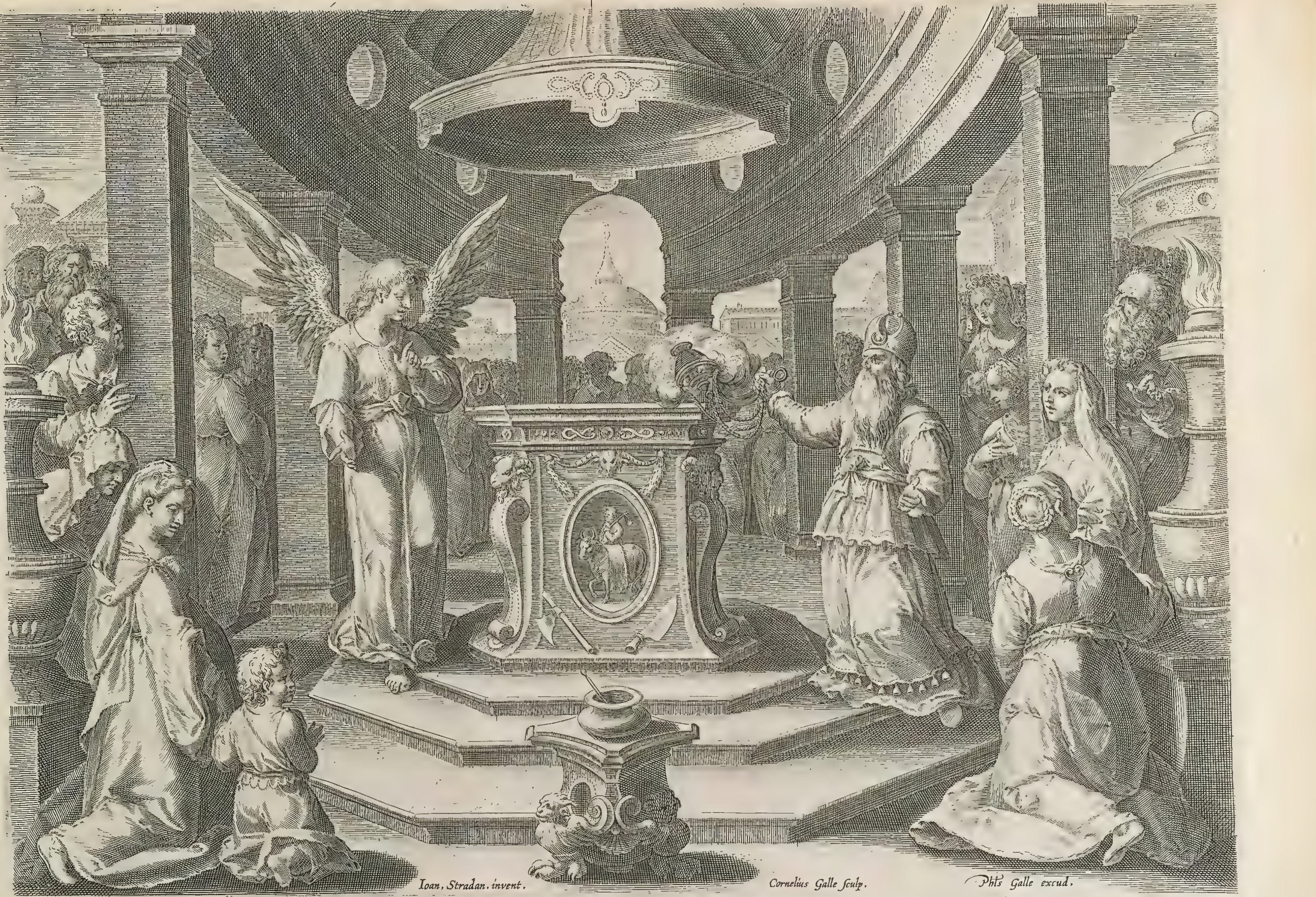

1. ARÆ Zacharias dum ſacræ incendit odores,
Angelus attonito talia verba refert:

Ne timeas: Pariet, ſterilis licet hactenus, vxor.
Hæc iuſſu ſummi ſint tibi dicta Dei.

Vox clamantis in deſerto, parate vias Domini, rectas facite ſemitas eius. *Iſaiæ* 40.
Inter natos mulierum non ſurrexit maior Ioanne Baptiſta. *Luc.* 7.

Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. *Malach.* 3.
Erat homo miſſus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in teſtimonium, vt teſtimonium perhiberet de lumine. *Ioan.* 1.

Ioan. Stradanus invent. Cornelius Galle sculp. Phls. Galle excud.

2.

SEDVLA Zachariæ in domum abit Maria, Elisabetham
Cognatam impertit Virgo salute suam.

Infans exultat gaudens genitricis in aluo,
Aures ad grauidæ vox simulatq; venit.

5. *ZACHARIÆ proles deserta adit auia ductu*
Angelico: luxum deliciasque fugit.

Membra pilis hirti discit velare cameli,
Et lumbos zona cingere pellicea.

6. INDE palam ſancto populum monet ore prophanum,
A malo vt abſtineat qui fuit ante malus:

Baptiſmi & nitido purgetur rite lauacro,
Sordeſcit prauus cui vitijs animus.

3. ELISABETHA ſenex puerum parit; hinc domus omnis,
Viciniqúe ſimul gaudia concipiunt.

Tum ſumpta genitor vetulus mutuſqúe tabella,
Scribit, IOANNES nomen erit puero.

7.

O REM *mirandam! Venit expers labis* IESVS,
Perfundiq; vnda fluminis ipse cupit,

Tingit eum Baptiſta: patet coelum: atque Columbæ
Inſtar candentis Spiritus almus adeſt.

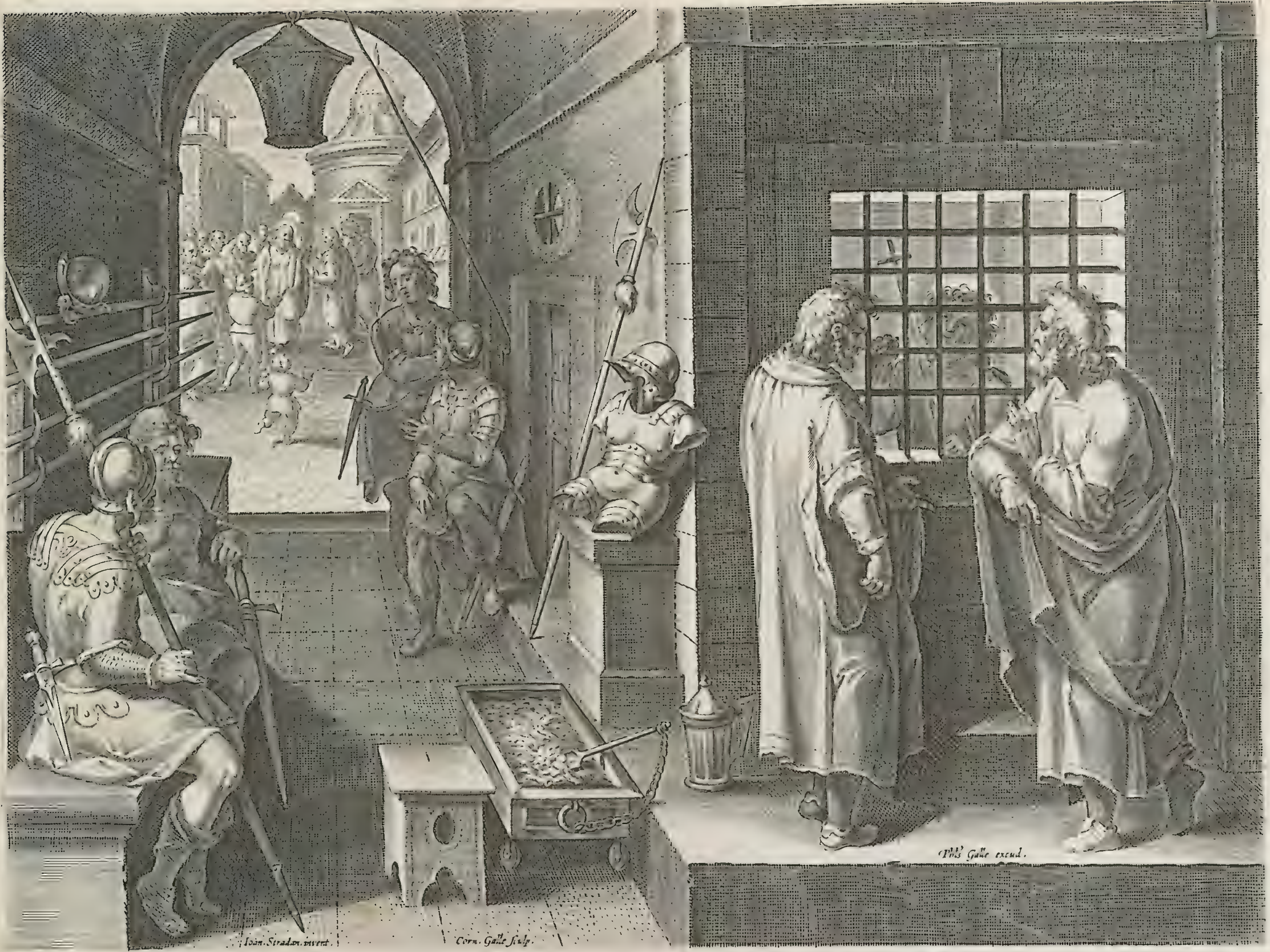

CLAVSVS diſcipulos ad Ieſum carcere mittit
Baptiſta: accincti mox iter accelerant:

Et referunt coram viſa atq; audita reuerſi;
Ægros curari numinis auxilio;

8

9.

GNATA Herodiadis, natali Herodis, in aula
Saltat: et Herodi festa chorea placet.

Mercedem illa caput Baptistæ poscit: idemque
Saltantis voto protinus annuitur.

10.

SACRVM diui hominis stricto caput ense recisum
Fert matri in patina sæua puella suæ.

PROH scelus infandum! nece dira plectitur insons,
Qui carpsit vetiti crimen adulterij.

Corn. Kil. Duffl.

4. CONVENIVNT sacra de Virgine natus IESVS,
Atque Parente Puer natus vtroque sene.

Diuinæ apparent teneris signa indolis annis:
Ille quidem Deus est, iste Propheta Dei.

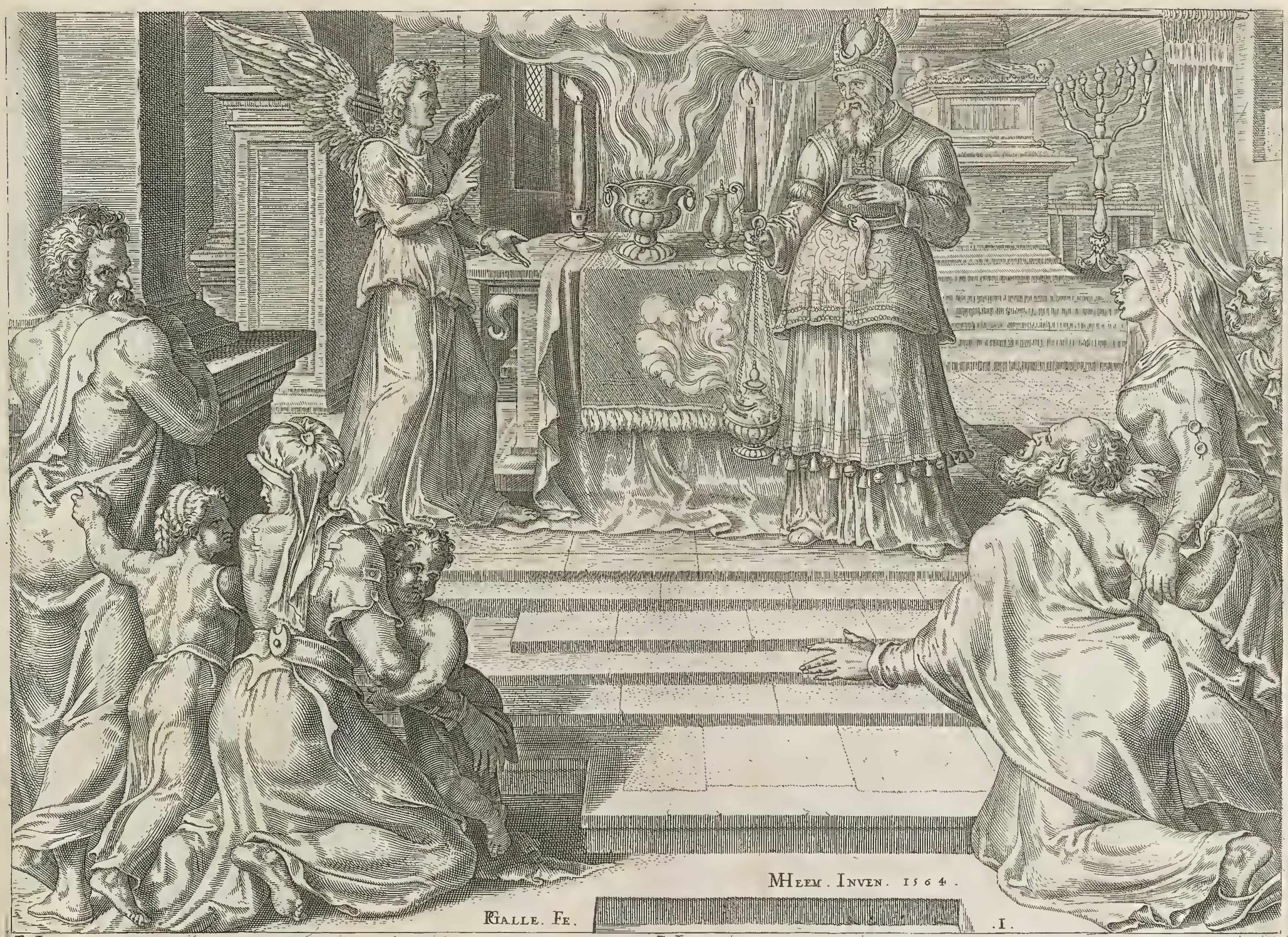

NASCENTEM EFFŒTA SOBOLEM DE CONIVGE VATI NVNCIVS AMBIGVO PRÆDICIT CŒLITVS ALES.

HADR. IVN.

ILLE IMPOS VINCTÆ RETINACVLA SOLVERE LINGVÆ, OFFICIO CALAMI DAT NOMEN AMABILE NATO.

.3.

A SCELERVM CONTAGE ANIMVM LVSTRARE CATERVAS EDOCET: AC MONSTRAT, QVI DELICTA EXPIET AGNVM.

4.

HIC VITREAS CHRISTVM TINGIT IORDANIS AD VNDAS, QVÓ MEAT ALBA COLVMBA, PATERNI TESTIS AMORIS

REGEM HILARA VIRGO CHOREIS, DABIT ILLE CVPITA COLLA TIBI, MATRIS LVDIBRIA DIRA NEFANDÆ,

NVNC FVNESTA EPVLIS ANIMV̄ FERALIBVS EXPLE, INCREPITI INCESTVS REVS EN TIBI CONCIDIT ENSE

Cum· illis templum intrat·

Ob factum et euangelium a phariseis rapiuntur .

Sacerdotum concilio sistuntur.

Minis multis acceptis dimittuntur ·

·6· Veniunt ad ſuos, renunciant quę cum illis geſta ſunt ·

j Sic Nostri, & Vestri flagrante cupidine ducti:
Diuûm amor, atq; Fauor, Concordia, Paxq; petuntur.

Myn, en Dyn, verdryuen door onmatich begeren,
Die zoete Liefde, Eendracht, Vred, en Vrees des Heeren.

Nemo quod suum est quęrat, sed quod alterius. 1. Cor. 10. *Omnes quæ sua sunt quęrunt.* Phil. 2.
Et quoniam abundabit iniquitas; refrigescet charitas multorum. Matt. 24.

12 Inuida Fraus, turpis Fallacia, Scriptor aberrans,
Impellunt tetritas Mercatori vndiq; lites.

Door t'scalke bedroch, door valscheit argelistich,
Ooc door scryuers sot wert de Coopman meest twistich.

Abominatio est apud Dnm pondus et pondus, statera dolosa non est bona. Pro. 20.
Omnia ergo quæcunq; vultis vt faciant vobis homines: et vos facite illis. Matt. 7.

3 Auri cæca fames, Sua mens, Extrema voluntas,
Et Noſtrum, & Veſtrum, Lites ſine fine venenant.

Waenrecht hartneckich, duiſter teſtament, myn en dyn
Met begeerte blint, halen t'Proces, eendrachts venyn.

Vnde bella et lites in vobis? nonne hinc? ex concupiſcentijs veſtris quę militant in membris veſtris. Iac. 4
Deſideria multa inutilia, et nociua, quę mergunt homines in interitum et perditionem. 1. Tim. 6.

4 Huic tria conueniunt: Patientia, Nulla pudoris
Cura, & Opes, meſtæ quem torquent crimine Lites.

Hi behoeft dry ſacken die met proces is gequelt,
Een vol onſchamelheit, een vol gedult, een vol gelt.

Non contendas cum viro locuplete, ne forte contra te conſtituat litem tibi. Eccl. 8.
Honor eſt hōi qui ſeparat ſe a contentionibus. omnes autem ſtulti miſcentur contumelijs. Pro 20.

Omnia diripiunt veſanæ commoda Lites,
5 Queis Mens, Tempus edax, Funduſq; Lareſq; teruntur.

Huys en hof verſlint het Proces onuerſadelijck,
Met geſindts, tyds, en der zielen verſuym ſcadelijck.

Non litigas cum homine potente, ne forte incidas in manus illius. Eccleſ. 8.
Quod ſi inuicem mordetis et commeditis: videte ne ab inuicem conſummamini. Gal. 5.

6 Hunc iucunda Quies, hunc Anxia cura morantur,
Et pellunt placidum ſeſſo de corpore Somnum.

Onruſt des herten craeyt wacker den pleyter verſlyſt,
Door ancxtige ſorge, die den zoeten ſlaep verdryſt.

Cuncti dies eius doloribus et ærumnis pleni ſunt, nec per noctem mente requieſcit. Eccl. 2.
Eſt homo qui diebus ac noctibus ſomnum non capit oculis. Eccles. 8.

Ecce per oppoſitas: Bona cauſa; impellitur haſtas,
7 Nec metuit Iuſtos. Sic cædit viribus æquum.

Goede ſaec moet dic na zeech door de ſpieſen danſſen,
Voor goey rechters iſt goet, anders, iſt mommeſcanſſen.

Accipere perſonam impij in iudicio, non eſt bonum, vt declines a veritate iudicij. Pro. 18.
Iaculum, et gladius, et ſagitta acuta, homo qui loquitur contra proximū ſuū falſum teſtimonium. Pro. 25.

8 Sed quod Litis amans statuit sibi Marte trophæum?
Hunc fera Pauperies, et Mens malè conscia condunt.

Wat wint donwyse pleiter met syn moeilick drauen?
Dat hem quaey conscientie en armoey begrauen.

Mortuo homine impio nulla erit vltra spes, et solicitorum expectatio peribit. Pro. 11.
Vermis eorum non morietur, et ignis eorum non extinquetur; et erunt vsq; ad satietatē. Isa. 66.

qNE
441
P95
1500
SCDIRB

Print boeck.
[15--]

SMITHSONIAN
APR 0 4 1994
LIBRARIES

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES
3 9088 00760 0018